

ДО
Г-Н ПЕТЪР ЧОБАНОВ
МИНИСТЪР НА ФИНАНСИТЕ

СТ А Н О В И Щ Е

ОТ ГЕОРГИ КАДИЕВ, народен представител

ОТНОСНО: Проект на Наредба за условията и реда за разходване на средствата за отговорен хазарт

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН МИНИСТЪР,

Хазартните игри не са обичайна икономическа дейност поради своето потенциално отрицателно социално въздействие, което включва пристрастеност, чиито последици са трудни за прогнозиране. Освен това, хазартната дейност би могла да бъде свързана с организирана престъпност, пране на пари и други негативни социални влияния. Следва да се отбележи, че съществува опасна връзка между тежката икономическа криза и увеличаването на потреблението на игрите на късмета, като социално-икономическите условия допринасят в голяма степен за особено бързото разпространение на хазарта.

Тези проблеми не следва да бъдат пренебрегвани, а за тях да бъдат приложени най-добрите и адекватни решения и политики. Регламентирането на социалната отговорност в хазартната област има много силно социално приложение и е в защита на важни обществени отношения.

С нов Закон за хазарта, в сила от 01.01.2014 година са въведени мерки за социално-отговорно поведение при хазартните игри. С новата разпоредба на чл. 10а е предвидено за целите на тази дейност да се събират средства, които се разходват за предпазване на младите хора от хазарт, превенция и лечение на зависимостта и др. За изпълнение на тези цели е предвидено, че събираните средства по чл. 10а, ал. 1 от Закона за хазарта се разходват по ред и условия, предвидени в наредба на министъра на

финансите. Поднормативният акт засяга особено важни въпроси от обществените отношения, като още веднъж подчертавам тяхната социална тежест и необходимост.

Действително в публикувания проект на Наредба за условията и реда за разходване на средствата за отговорен хазарт е направен опит за регламентация в тази област, като това се прави за първи път в Република България.

В предложения проект на наредба има някои значими пропуски, както следва:

1. В Раздел III на наредбата е разписана процедура за набиране и финансиране на проекти за дейности по отговорен хазарт. В разпоредбите **липсва ясна и точна регламентация за това как ще се извършва оценката на проектите за финансиране на дейности по отговорен хазарт.** В чл. 16, ал. 2 е описано единствено, че „Оценката се документира чрез попълване на оценителни таблици.“ От тази разпоредба не става ясен нито редът, нито начинът за оценяване. Какви критерии и методики ще се прилагат при оценяване на предложенията. От текстовете излиза, че оценката може да става не на обективни принципи, а точно обратното, по субективни критерии. Липсата на обективност създава реална възможност и за корупционни практики при отпускането на средствата. Считаю, че тези текстове трябва да бъдат прецизирани, като допълнително се посочат ясно и обосновано условията, на които да отговарят проектите, за да получат финансиране, както и критериите за оценка.
2. На следващо място, още по-голям пропуск в наредбата е **липсата на начин и ред за отчитане на средства, с които са финансирани определени проекти.** Посочено е, че от една страна се сключва договор с одобрения кандидат, на който се превеждат авансово 50% от средствата, а останалите 50 % се превеждат след приемане на проекта. Не е предвидено отново кой, как и по какви критерии ще приема проекта. Считаю, че е в обществен интерес с оглед спецификата на материята в Наредбата да има изрично описание за одитиране на дейностите и средствата по финансираните проектните предложения, като се опишат правила за отчитане и контрол при отпускането им. Следва да е ясно и кой носи отговорност, ако не е извършено отчитането на дейността и средствата, скрепено със съответната санкция. Пропуск в предложената процедура е и липсата на

ясна и точна регламентация за контрол на финансираните проекти и дали отпуснатите средства са изразходвани по предназначение. Това отново създава възможност за създаване на корупционни практики. Не е ясно какво ще е съдържанието на договора, който ще се сключва с одобрения кандидат, какви задължения и права ще имат страните по него.

3. „Раздел II, Комисия за отговорен хазарт“ – от наименованието на раздела следва, че в Държавна комисия по хазарта ще съществува още една комисия – Комисия за отговорен хазарт, т.е. в комисията има комисия, като и двете комисии си имат председатели!!! От друга страна в чл. 10 от Наредбата е записано следното: „Председателят на Комисията представя на председателя на Държавната комисия по хазарта ...” . **Считам, че подобно регламентиране и създаване на административни безсмислици не следва да бъде подкрепяно.** Предвиденият правен абсурд при организацията на тази толкова значима дейност не следва да бъде допускан.
4. Внимание заслужава структурата на Комисията за отговорен хазарт. Представителите на държавата от страна на ДКХ са трима, но трима са предвидени и от страна на организаторите на хазартни игри? Няма обосновка защо е необходимо подобно структуриране и какви цели се постигат с него.

Особено внимание обръщам и на следното:

- a. Първо, липсва ясна и точна мотивация защо организаторите на хазартни игри трябва да имат трима членове, колкото са и членовете на държавата. Освен това не е предвидено кой и как избира тези представители на организаторите на хазартни игри.
- b. От добрите практики в други европейски държави е видно, че за отговорния хазарт са ангажирани преди всичко представители на държавата. Обосновано е да бъде преразгледано структурирането на комисията, като в нея следва да вземат участие представители на Министерство на образованието, представители на МЗ, БАН и МВР, тъй като това представителство ще може най-пълноценно да отговаря за дейностите, предвидени в наредбата. Голяма част от тях са предвидени за образователни програми, свързани с рисковете от хазартна зависимост, други имат научно-статистическа насоченост, а трети са свързани с

превенция и лечение на зависимостта от хазарт. Следователно, горепосоченото представителство е логично и напълно отговаря на целите, заложи в наредбата.

- с. Особено важните обществени отношения, регулирани от Наредбата, както и предвиденото разпределяне на средства предполага, че тези членове трябва да отговарят на определени условия – като например високи изисквания, относно техните професионални, нравствени качества, образование и опит. В текста на проекта не са предвидени конкретни изисквания за членовете, което може да бъде определено като съществен пропуск на поднормативния акт. На следващо място, по-обосновано е назначаването на представителите, занимаващи се с отговорен хазарт, да става от министъра на финансите, като същите се отчитат пред него за извършените дейности.
5. В чл. 18, ал.2 и ал. 5 е предвидено Държавната комисия по хазарта да взема решения за финансиране на одобрени проекти, както и да отказва такива. В тази връзка, предложеният текст е в пълно противоречие с чл. 22, ал. 1 от ЗХ, в който са разписани компетенциите на ДКХ. В текстовете не е предвидено ДКХ да взема решения за финансиране на проекти по отговорен хазарт, поради което не е налице компетентност на административния орган да се произнася с индивидуален административен акт по тези въпроси. Това противоречие може да бъде преодоляно, като това става с разрешение на министъра на финансите, но не и на Държавната комисия по хазарта.
6. Следващ правен пропуск по процедурата: предвидено е да се дава или отказва финансиране по проекти, но не е предвидена процедура за обжалване на отказите.
7. В чл. 5, ал. 4 на Наредбата за условията и реда за разходване на средствата за отговорен хазарт е посочено, че това включва дейности по отговорна реклама и маркетинг. Следва да се има предвид, че пряката реклама на хазартни игри е забранена съгласно чл. 10, ал.1 от Закона за хазарта, като от текстовете в наредбата не става категорично ясно какво ще се разработва – реклама на хазартни игри или реклама, целяща да оповести на потребителите вредите от

хазартните игри. Това води до необходимостта в ПЗР на наредбата да бъде дадено изрично определение на „социално отговорна реклама и маркетинг“. Освен това, разработването на дизайн на рекламни съобщения е дейност, която е много специфична и поражда съмнение дали изобщо трябва да е включена в обсега на поднормативния акт.

8. Съществен пропуск е и липсата на определение за това какво се разбира под определението „хазартна зависимост“. Според международната квалификация за болести и свързани здравословни проблеми ICD-10 (International Classification of Diseases and Related Health Problems) заедно с трихитоломания, клептомания и пиромания, хазартната зависимост се разглеждат като *ненормални привички* с кодово название F63.0 (патологично комарджийство).
9. Във връзка с горното, в ПЗР следва да бъде дадено определение и на често използваният израз „млади хора“. Какво се има предвид под млади хора? Имат се предвид непълнолетните лица - навършили 14 години, но ненавършили 18 години / по смисъла на чл. 31, ал. 2 от НК/ или по-широкият смисъл, като лица както от 14 до 18 години, така и навършилите пълнолетие от 18 до 25 години, за които ще бъдат предназначени дейностите по превенция от хазартна зависимост? С оглед на изложеното следва да се детайлизират изразите, като в наредбата се използват обичайни такива, наложени в правния оборот. В тази връзка, изразът „деца“ следва да бъде заменен с „малолетни“ и „непълнолетни“, а на изразът „млади хора“ бъде дадено легално определение ПЗР на наредбата.

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН МИНИСТЪР,

От изложеното е видно, че в проектът на Наредба за условията и реда за разходване на средствата за отговорен хазарт страда от съществени пропуски. Налице е и противоречие с акт от по-висока степен, а именно Закона за хазарта. Проектът не отговаря на целите, които са заложили в чл. 10а от Закона за хазарта, поради което е належаща всеобхватна редакция на текстовете и не следва да бъде приеман.

ПОДПИС:

